

Tabor

1943

SLOVENSKO DOMOBRANSTVO

1983

1983

EL FORTIN

1-2

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 362-7215

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 192.204.

NAROČNINA: Argentina 200.000.— pesov; Južna Amerika: 10 dolarjev; Evropa - Australija: 12 dolarjev; letalsko 15 dolarjev, za vse države.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: Inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, (1655), J. L. Suárez — Bs. As., Argentina. Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA:

Septembra 1943 je v Grčaricah in Turjaku slovenski narod poslednjič verjel komunistični besedi. Potlej je izbral edino preostalo rešilno pot: Organiziran odpor, enoten boj proti marksistični perfidnosti. Iz množičnih grobov zverinsko pomorjenih junakov Grčaric in Turjaka je lahko vzniknilo samo še dično slovensko domobranstvo, da slovenski narod preko njegovih zmag in mučeništva daje zgodovinski zgled vsamemu svobodoljubnemu človeštvu, ko v njegovem imenu kliče: Svobodni sveta, združite se! — Za Boga — Narod — Domovino!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Enero-Febrero 1983

BUENOS AIRES

Januar-Februar 1983

Año de nuestro orgullo

El año 1983 es el año de nuestro orgullo.

Hace ya cuarenta años que la historia misma sigue dándonos la razón.

Hace cuarenta años desde que la diminuta nación eslovena, allá lejos en el mismo corazón de Europa, encendió la antorcha que desde entonces sigue iluminando el único camino posible hacia la libertad de la humanidad entera: La resistencia activa a la peste roja del comunismo internacional.

En Eslovenia, hace cuarenta años, el comunismo dejó caer todas sus máscaras. En las peores circunstancias, bajo la ocupación enemiga de nuestra patria eslovena, el comunismo de Tito, con la mentira de la lucha por la liberación, clavó el cuchillo en la espalda del pueblo sufriente, masacrando a miles de compatriotas no comunistas y llenando clandestinas fosas comunes con sus cuerpos martirizados. Mas la culminación significaron el villorio Grčarice y el antiguo castillo Turjak, donde, en el mes de setiembre de 1943, los heroicos luchadores por la verdadera libertad cayeron en la trampa de la mentira comunista, pagando su credulidad con la horripilante muerte.

Pero fue la última vez que el pueblo esloveno dió crédito a la palabra comunista. Después de Grčarice y Turjak, escogió el único camino de salvación: La resistencia organizada, la lucha unificada contra la embestida de la criminal perfidia marxista. Su suprema determinación, con el curso de la historia, habría de tornarse en su máximo orgullo nacional.

Gracias a la genial iniciativa del visionario general Leon Rupnik, de las cenizas de hogares quemados por los comunistas, de las fosas comunes de los mártires de Grčarice y Turjak levantó vuelo, cual ave fénix, el maravilloso ejército de los Domobranci (defensores del hogar, de la patria) que, bajo el lema: Dios — Pueblo — Patria, muy pronto habría de barrer la basura internacional del sagrado suelo patrio.

De este modo, el pequeño pueblo esloveno sentó el glorioso ejemplo para toda la humanidad amante de la libertad; ya que no hay adversidad, no existe impedimento valedero cuando es menester oponerse, a toda costa, al peor enemigo de la humanidad, escondido siempre detrás de continuamente

renovadas máscaras de nunca cambiada esencia del comunismo ateo y materialista.

Bajo la perspectiva del desarrollo histórico, hoy ya no cuenta nuestro dolor frente al trágico hecho de que inmediatamente después de la última guerra mundial, el gran mundo libre, siguiendo la miope política de sus intereses circunstanciales, traicionó a la nación eslovena entregando a doce mil héroes de su ejército de los Domobranci a la final y definitiva masacre por manes de los comunistas de Tito, instalados en el poder — gracias a la irrupción de los ejércitos de Stalin.

Precisamente debido a esta tragedia, nuestro orgullo de haber dado el gran ejemplo aumentó aún; ya que la gran disyuntiva de la humanidad sigue latente todo el tiempo... desde lejana Corea, a través de Vietnam, pasando por el muro de Berlín y los países de la América del Sud... — hasta El Salvador... Y no habrá solución definitiva hasta que todo el mundo libre se decida seguir el histórico ejemplo de la nación eslovena clamando de las fosas comunes de sus mártires:

¡LIBRES DEL MUNDO UNIOS!
¡POR DIOS — PUEBLO — PATRIA!

Leto našega ponosa

Leto 1983 je leto našega ponosa.

Že štirideset let nas sama zgodovina potrjuje v tem.

Pred štiridesetimi leti je mali slovenski narod v osrčju Evrope prižgal plamenico, ki poslej razsvetljuje edino možno pot do svobode vsega človeštva: Dejaven odpor proti rdeči kugi mednarodnega komunizma.

V Sloveniji je pred štiridesetimi leti komunizem odvrigel vse svoje krinke. V najtežjih okoliščinah, prav za časa sovražne okupacije naše slovenske domovine je Titov komunizem z lažjo o osvobodilni vojni zasadil nož v hrbet trpečega ljudstva, ko je moral tisoče nekomunističnih rojakov in polnil skrite množične grobove z njihovimi trpinčenimi trupli. Višek pa sta pomenila vas Grčarice in starodavni grad Turjak, kjer so meseca septembra leta 1943 junaški bojevniki za resnično svobodo padli v past komunistične laži in svojo lahkovernost plačali s strahotno smrtjo.

Toda bilo je poslednjič, ko je slovensko ljudstvo verjelo komunistični besedi. Po Grčaricah in Turjaku je izbralo edino rešilno pot: Organiziran odpor, enoten boj proti navalu zločinske marksistične perfidnosti. Razvoj zgodovine je to njegovo skrajno odločitev spremenil v narodni ponos.

Zaradi genialne iniciative generala-vidca Leona Rupnika je iz pepela domačij, ki so jih požgali komunisti, iz množičnih grobov mučencev Grčaric in Turjaka kot ptič feniks vzletela dična vojska slovenskih domobrancev, ki je kaj kmalu pod geslom: Bog — Narod — Domovina pomedla rdečo mednarodno nesnago s svetih tal domovine.

Tako je mali slovenski narod dal slaven zgled vsemu svobodoljubnemu človeštvu; zakaj ni zapreke, ni veljavnega pomisleka, kadar se je za vsakršno ceno potrebno upreti največjemu sovražniku človeštva, ki se vedno skriva za neprestano obnovljenimi krinkami nikoli spremenjenega bistva brezbožnega materialističnega komunizma.

Pod perspektivo zgodovinskega razvoja danes že ne šteje več naša bel spričo tragičnega dejstva, da je veliki svobodni svet zavoljo kratkovidne politike v službi trenutnih interesov takoj po koncu minule svetovne vojne izdal slovenski narod in izročil dvanajst tisoč junakov slovenskega domobranstva v zadnji in dokončni pokol Titovim komunistom, ki so prišli na oblast samo zaradi vdora Stalinovih vojska.

Prav zaradi te žalostne se je naš ponos, da smo dali veliki zgled, še samo povečal; kajti usodna ločnica človeštva je neizbežna ves čas... izza daljnje Koreje, skozi Vietnam, preko berlinskega zidu in dežel Južne Amerike... — do El Salvadorja... In ne bo dokončne rešitve, dokler se ves svobodni svet ne odloči slediti zgodovinskemu zgledu slovenskega naroda, ki iz skupnih grobov svojih mučencev kliče:

S V O B O D N I S V E T A , Z D R U Ž I T E S E !
Z A B O G A — N A R O D — D O M O V I N O !

Nadškof dr. Alojzij Šuštar v Zavetišču Dr. Gr. Rožmana

V torek 2. novembra 1982 je ljubljanski nadškof obiskal Rožmanovo zavetišče v San Justu — Buenos Aires.

Pri vходу je nadškofa pozdravil predsednik g. Matevž Potočnik s sledečimi besedami:

Prevzvišeni gospod nadškof!

V veliko veselje mi je, da se Vam lahko zahvalim za Vaš trud, da ste obiskali ustanovo, ki nosi ime in je posvečena spominu Vašega prednika dr. Gregorija Rožmana. Zato v tem domu ljubezni pristrčno pozdravljeni in dobrodošli.

Ta dom je bil ustanovljen pred 14 leti in pred 8 leti je mogel sprejeti prve stanovalce. Manjka mu še nekaj nedokončanih del in mnoge vsestranske izboljšave. Dom je namenjen izključno le našim ljudem, ne glede na njih politično opredelitev. Ustanova je priznana od tukajšnjih oblasti in ima pravno osebnost. Za versko življenje stanovalcev je preskrbljeno kakor tudi za vse druge življenjske potrebe. Vzdržuje se z mesečnimi prispevki oskrbovancev.

V tem kratkem času Vašega obiska med Slovenci v Argentini ste mogli bliže spoznati delo in rast, uspehe in dejstva našega verskega in narodnega življenja v tej deželi, ki je naša nova domovina. Da pa bo risanka našega slovenstva jasnejša in popolnejša v Vašem spominu, je prav in potrebno, da spoznate to socialno delo slovenske skupnosti, ki v tesni pove-

zanosti in v skrbi za bodočnost v tujini ni moglo in ni smelo izostati.

Po krajevnih domovih, ki ste jih obiskali, ste videli življenje slovenstva, ki raste in goji domačo tradicijo v tujem okolju. Pozdravljali so Vas otroci s svojim petjem in igrami. Pozdravljala Vas je mladina že življenjsko zrela. Spoznali ste kulturne delavce, duhovnike, učitelje in garače, ki usmerjajo delo in pot slovenstva v Argentini.

Tu, v tem domu pa vlada mir. Tu je dom počitka ostarelih. Tu je jesen življenja, kjer pomineva in se obletava cvetje, ostaja pa le sad, ki dozoreva in čaka božjega vrtnarja, da ga utrga.

Zato v tem domu ni množičnih snidenj, ne političnih manifestacij, tu so le obiski prijateljev ali mladih, ki pridejo in zapojejo našo pesem, stanovalcem v dokaz, da smo vsi sinovi Slovenije.

Bog vas živi!

Ob 11. uri je daroval nadškof sv. mašo ob asistenci duhovnikov: msgr. A. Oreharja, dr. A. Starca in svojega spremljevalca dr. E. škulja.

Po sv. maši je bilo pri skupnem kosilu 64 seb in sicer: nadškof v spremstvu petih duhovnikov, več vidnejših od odbora povabljenih dobrotnikov Zavetišča s soprogami, vsi zavetiščniki ter celotni odbor z ženami.

Za to priliko je pripravila gđc. Žgajnarjeva krasno „škofovo torto“, ki jo je nadškof prepustil udeležencem kosila. Tajnik Jože Žerovnik mu je izročil svoj mojstersko izdelan lesorez „simbol zavetišča“.

Ob zaključku kosila je visokega gosta pozdravil lič. Ivan Korošec. Poudaril je delo, trud in važnost te socialne ustanove, ki služi vsem potrebnim Slovencem.

Pred odhodom se je nadškof zahvalil za dober sprejem in pohvalil delo, ki ga vrši odbor s podporo dobrotnikov, z željo, da nadaljuje s tem dobrodelnim delom.

.....

Dimitrij O. Jeruc

Jesenska

V alejah zoré zapozneli kostanji
in parki so polni jesenskega sija,
počasi umirajo beli lokvanji
kot žalostna pesem, srca agonija.

Pod nebom meglenim le otve letijo,
sicer je vse tiho, otožno, moreče;
pozabil na srečo sem, vrisk, melodijo
kot listje na drevju zdaj misel trepeče.

Pretežek sem kri si naložil na rame,
v diaspori mučni življenje poteka;
nikogar ne vidim, da breme prevzame,
da sluti v tej pesmi trpina — človeka.

Zločini UDBE v tujini

Znano je, da se komunistične države poslužujejo nasilja ne samo na svojem lastnem ozemlju, temveč tudi v tujih državah, kjer priložnostno pripravijo atentat ali ugrabitev svojih političnih nasprotnikov. Pri tem je današnja Jugoslavija daleč na prvem mestu. Noben drug komunistični režim si ne dovoljuje toliko zločinov v tujini, kakor jugoslovanski.

Udbini zločini so prav posebno narasli po l. 1964, ko je bilo v Beogradu na seji šefov Udbe sklenjeno, da je treba vrste v tujini živečih emigrantov brezobzirno razredčiti.

Delovanje Udbe sega od Avstralije in Južne Afrike preko evropskih dežel in Južne Amerike pa do Kanade in Združenih Držav. Največ umorov pa je izvršil jugoslovanski komunistični režim v Zapadni Nemčiji, kjer je bilo ubitih ali odpeljanih na desetine političnih nasprotnikov. Prizadeti so predvsem Hrvati, pa tudi Srbi in v zadnjem času emigranti albanske narodnosti iz Kosova.

Umori emigrantov potekajo več ali manj po istem vzorcu na sledeči način:

Podatke o političnih nasprotnikih preskrbi titovska obveščevalna in špijonažna služba, ki se razvija v okviru in pod krinko društev in klubov, ki jih ustanavljajo in podpirajo jugoslovanski konzulati v tujini.

Po teh podatkih napravi Udba spisek ljudi, ki jih je treba likvidirati. Ves načrt in organizacijo zločina pripravi krajevni jugoslovanski konzul, ki uživa diplomatsko imuniteto in je tako zaščiten pred kazenskim preganjanjem v tuji državi, če se kaj odkrije. Konzulu se torej ne more nič zgoditi.

Likvidatorje izbere konzul izmed najbolj brezvestnih in propadlih jugoslovanskih državljanov, ki so že v tujini ali pa so tja nalašč poslani. Ti ljudje dobijo nalog, da se vrinejo v emigrantske vrste in da postanejo navidezni prijatelji tistih, katere naj pozneje ubijejo.

Udba obljubi likvidatorjem za vsakega ubitega mastno denarno nagrado v tuji valuti, poleg tega po opravljenem delu dobro in lahko službo v domovini, kjer se bodo pozneje tudi predčasno in ugodno upokojili. Konzul preskrbi morilcem ponarejene potne liste in točen načrt, kako bodo po opravljenem zločinu zbežali v Jugoslavijo.

Značilno je torej, da likvidatorji niso iz vrst Udbe, temveč preprosti ljudje iz Balkana, ki nosijo tako ves rizik in nevarnost podviga. Če se stvar ponesreči in policija v tujini prime morilce, so to vedno navadni ljudje, ne pa funkcionarji Udbe, ki lepo doma uživajo vse prednosti in privilegije vladajočega „novega“ razreda komunistične družbe.

Po opravljenem umoru razširijo titovska diplomatska zastopstva lažljivo vest, češ, da gre za „medsebojna obračunavanja“ posameznih

skupin med emigranti, n. pr. med Hrvati in Srbi ter podobno.

Te značilnosti Udbinih umorov v tujini se več ali manj v vseh primerih ponavljajo.

Nemški novinar in publicist Peter Rullmann je v posebni brošuri zbral in objavil dokumentacijo o zločinih Udbe na tujem ozemlju.

Dolga je vrsta dokumentiranih zločinov Udbe. Največkrat uporabljajo morilci pištole, pa tudi za druge načine umora niso v zadregi.

Hrvaški emigrant Maksim Krstulović je bil l. 1971 umorjen v Londonu tako, da so mu prerezali grlo.

Marca l. 1969 je bil v Parizu umorjen štabni oficir kraljeve vojske Andrija Lončarić. Udbini morilci so mu razbili glavo z železnim drogom.

Hrvat Mirko Čurić je imel v Münchenu majhno gostilno. Nekega dne je zjutraj našel na vratih gostilne obešeno plastično vrečko. Ko je vrečko snel, je eksplodirala v njej bomba, ki mu je odtrgala obe roki in je izkravaval.

L. 1976 je eksplodiral v Nici peklenski stroj v avtu emigranta Ivana Tuksonja, ki je bil na mestu mrtev, štirje okoli stoječi pa težko ranjeni.

L. 1974 so Udbini morilci v Münchenu vdrli in stanovanje 79-letnega Srba Ljotića ter so zadavili starca z njegovo lastno kravato.

Hrvat Ante Vukić je v Düsseldorfu za nekaj ur parkiral auto. Med tem so mu Udbini agenti spustili s posebno napravo v zaprt avto strupeni plin. Ko je prišel nato Vukić z družino in odprl avto, sta se žena in hčerka, ki sta prvi vstopili, zastrupili z plinom in so ju v bolnišnici komaj rešili. Navedli smo samo nekaj primerov iz dolge vrste Udbinih zločinov, iz katerih se vidi, kako je Udba iznajdljiva in česa vsega se posluži.

Tudi okolnost, da kak emigrant javno odklanja vsako nasilje in je zgolj političen nasprotnik režima, mu ne reši življenje. Tako je bil 1980 v Nemčiji umorjen Srb Dušan Sedlar, ki je bil odločen nasprotnik vsakega nasilnega dejanja in je zgolj politično nasprotoval komunističnemu režimu.

Najbolj pa osvetljuje delovanje Udbe in jugoslovanskih konzulov vse, kar je doživel Franjo Goreta iz Drviša na Hrvatskem. Ko je Goreta l. 1965 zaprosil za potni list, da bi šel delat v Nemčijo, so mu jugoslovanske oblasti izstavile potni list samo pod pogojem, da bo po prihodu v Nemčijo delal za Udbo. Ko je Goreta nato prispel v Stuttgart, je takoj stopil z njimi v stik konzul Milovanović. Goreta je dobil od konzula pištolo in nalog, naj naveže prijateljske stike s tremi hrvatskimi emigranti, katerim naj se hlini, da je nasprotnik komunističnega režima. Ko bo postal prijatelj teh ljudi, naj jih umori, za kar bo dobil nagrado 20.000 nemških mark za vsakega.

Goreta za to naročilo ni bil navdušen in se je začel obotavljati z izvršitvijo. Konzul Milovanović pa je na njega izvajal pritisk in grozil, da bo Goretova družina v Jugoslaviji čutila posledice, če teh ljudi ne umori.

Pri ponovnem sestanku med konzulom in Goreto ga je konzul začel psovati in stopnjeval svoje grožnje, češ, da bo Goreta v slučaju neposlušnosti sam likvidiran. Prišlo je do ostrega prepira; Goreta se je zaradi konzulovih psovk in groženj razburil, potegnil pištolo, ki mu jo je dala

Udba, in ustrelil — konzula Milovanovića!

Goreta se je nato sam predal nemški policiji in je za uboj konzula dobil 8 let ječe.

Ko je kazen odsedel, je dobil zaposlitev kot delavec v mestni klavnici v mestu Saarbrücken, kjer dela še danes. Čim pa je bil Goreta spet zunaj, ga je začela zasledovati Udba in mu streči po življenju: Za Goreto pa se je začelo težko življenje v stalni nevarnosti pred Udbinimi morilci.

Tako se je nekega dne pred njegovim stanovanjem pojavil mož, ki je navidezno prodajal preproge, med katerimi pa je bilo skrito strelno orožje. Ko je Goreta prišel iz stanovanja, je prodajalec nameril nanj zvitek preprog. Goreta je odskočil, „prodajalec“ pa se je spustil v panični beg.

Spet drugič se je zgodilo, da je zvečer na cesti čakal na njega avto z morilci. Goreta jih je pravočasno opazil ter segel po pistoli, na kar je avto bliskovito odpeljal.

Ker se je več takih poskusov ponesrečilo, je prišel v Nemčijo funkcionar Udbe Slivar, da bi on organiziral umor Goreta. Toda Slivar je imel smolo. Ljudje, ki jih je najel za umor, so Slivarja ovadili nemški policiji in se je mož znašel v zaporu. Proti Slivarju se je začel kazenski proces zaradi organiziranja umorov političnih nasprotnikov.

Titovci so hoteli ta proces pred nemškim sodiščem za vsako ceno preprečiti, prvič, ker bi bil obsojen njihov lastni človek, Udbovec Slivar in drugič, ker bi na javnem procesu prišle na dan gnusne stvari in morilni načrti Titove Jugoslavije.

Komunistični režim je poskušal najprej doseči izpustitev Slivarja z diplomatskim pritiskom na nemško vlado. Ko Nemci niso popustili, so se Titovci poslužili nasilja.

V Ljubljani se je tedaj slučajno nahajal na službenem potovanju po Jugoslaviji nek funkcionar nemškega socialnega urada De Haan. Tega Nemca je ljubljanska Udba kratkomalo aretirala in zaprla pod pretvezo, da se je ukvarjal s špijonažo. Obenem pa je jugoslovanska vlada sporočila nemški vladi, da bodo takoj izpustili De Haana, čim Nemčija s svoje strani izpusti Udbovca Slivarja.

Titovsko nasilje je imelo uspeh ter je Nemčija izpustila Slivarja, ki je organiziral po Nemčiji umore. Zgodilo se je torej, da so Titovci z uspehom izsiljevali veliko in industrijsko močno Nemčijo, kakor da bi bila neka majhna in nerazvita srednjeameriška država, ki živi le od svojih nasadov banan!

Pri vsem tem pa je Goreta še vedno živel in se je Udba znova spravila na delo, da ga likvidira. To pot je stvar vzel v roke Dimitar Šijan, visok funkcionar notranjega ministrstva v Zagrebu. Šijan je pred leti organiziral v Zagrebu proces proti skupini mladih Hrvatov, katere je z mukami in nečloveškim tepcem v ječi prisilil, da so „priznali“ svojo udeležbo pri neki zaroti. Stvar je bila tako vnebovpijoča, da je celo komunistično višje sodišče v Zagrebu razveljavilo obsodbo prvega sodišča z utemeljitvijo, da so bila priznanja obtožencev surovo izsiljena. Šijan je namreč obtožence v zagreb-

ških zaporih mučil s tolikim sadizmom, kakor ga sicer zmore le duševno bolan človek.

Ta šijan je torej začel delati načrte za umor Gorete in je poveril izvedbo umora Hrvat Baraču, človeku z zločinsko preteklostjo, ki je živel v Münchenu.

Šijan je za umor obljubil nagrado 100.000 nemških mark ter preskrbel za morilce ponarejene potne liste. Po opravljenem dejanju naj bi likvidatorji zbežali iz Saarbrückena čez bližnjo mejo v Francijo v Pariz in od tam z letalom v Jugoslavijo.

Barač je najel za umor dva brezvestna človeka; nekega Nemca Huberja in Hrvata Lapčevića, ki je živel v Münchenu. Ta dva sta lansko leto vdrla v stanovanje Gorete v Saarbrückenu ter začela streljati. Goretova sestra je pri tem dobila strel v nogo, Goreta pa se je pred streli vrgel na tla, potegnil pištolo in na strele odgovoril. Pri tem je zadel Lapčevića, katerega je nato Huber težko ranjenega odlekel v avto pred hišo in zbežal.

Nemška policija je kmalu nato prijela vse tri zločince, Barača, Huberja in Lapčevića. Barač in Huber sta prišla v zapor, težko ranjeni Lapčević pa v zaporniško bolnišnico. Za Titovce je spet nastal mučen položaj, ker so vedeli, da bodo aretiranci na sodni razpravi odkrili svoje zveze z jugoslovanskimi oblastmi in povedali, da je naročilo za umor prišlo iz Jugoslavije.

Zato so Udbini agenti poskusili priti pred razpravo vsaj do ranjenega Lapčevića in ga umoriti, da ne bi mogel izpovedati. V zaporniški bolnišnici sta se pojavila dva človeka, ki sta rekla, da sta prijatelja Lapčevića in bi ga rada obiskala v bolniški sobi. Ko so pazniki hoteli ta dva človeka legitimirati sta oba „prijatelja“ nenadoma zbežala. Udba je hotela torej odstraniti pričo, da ne bi pred sodiščem izpovedala.

Take reči včasih vidimo v ameriških gangsterskih filmih, tukaj pa je hotela Udba uporabiti te gangstrske metode sredi Nemčije!

Ko je nato prišlo v Saarbrückenu do sodne razprave proti trem zločincem, je nemška policija vse obiskovalce sodne dvorane natančno preiskala ter pregledala celo njih nalivna peresa, da ne bi prinesli s seboj kakšno raztrelivo ali zastrupljene konice. Bati se je bilo, da bodo titovski agenti še na sami razpravi poskusili umoriti koga od obtožencev ter preprečiti njih izjave.

Sodišče v Saarbrückenu je vse tri Udbine morilce obsodilo skupno na 35 let ječe.

Tako sodniki, kakor tudi državni tožilec in zagovorniki so si bili edini v eni točki: da bi pravzaprav moral sedeti na zatožni klopi jugoslovanski komunistični režim, ne pa ti trije obtoženci.

Ob razglasitvi sodbe je predsednik porotnega sodišča izjavil: „Ne smemo dopustiti, da bi tuje države reševale svoje notranje probleme na ta način, da dajo nalog za pobijanje ljudi, ki se nahajajo na nemškem ozemlju. Sodba tega sodišča ima tudi namen, da obvesti nemško javnost, kaj se pri nas dogaja.“

Takšno je pač mnenje nemškega sodišča.

Nasprotno pa je nemška vlada silno popustljiva in prizanesljiva proti Titovcem, ker hočejo za vsako ceno ohraniti dobre odnose s komunistično Jugoslavijo, katero smatrajo Nemci za nekako predstražo Zahoda na Balkanu. Da je to mnenje docela zgrešeno, je na dlani.

Tudi nemška javnost se ne briga toliko za Udbine umore, ker žrtve pač niso Nemci, temveč preprosti ljudje iz Balkana, ki iščejo v Nemčiji zavetje pred režimom, ki doma vlada.

Zadržanje nemške vlade in javnosti pa je seveda največja vzpodbuda za jugoslovanski komunistični režim, ki dokaj nemoteno organizira umore po Nemčiji. Nemci proti temu ne podvzamejo nič učinkovitega. Kvečjemu morda protest ali opozorilo, čemur pa se Titovci seveda smejejo.

Kaj mislijo Titovci o Nemcih, pa je najbolje povedal Udbovec Vaso Radić, ko je izjavil: „Ko pridejo nemški funkcionarji k nam na obisk, jih je treba prijateljsko trepljati po ramenih ter jih pogostiti s slivovko in čevapčiči, pa jih lahko vrtimo, kakor hočemo.“

Zato je tudi v bodoče treba pričakovati v Nemčiji nadaljne Udbovske umore.

Ti umori so, s tehničnega stališča gledano, v splošnem dobro organizirani.

Udba dela samo eno napako: misli namreč, da bo z likvidacijo ljudi preprečila ali odstranila tudi idejo boja proti komunističnemu nasilju.

Toda na mesto pobitih stopijo drugi in nadaljujejo borbo, ker pač ideje ubiti z umorom ni mogoče.

Ludvik Jamnik

Kje je rešitev?

(Govor ob spominskem romanju v Midland 12. septembra 1982)

Skromen je ta spomenik našim padlim borcem in drugim žrtvam komunistične revolucije med drugo svetovno vojno in po njej, pred katerim se vsako leto zbiramo. Skromen je, pravim, pa nam vendar v vsej tej svoji zunanji skromnosti veliko pomeni, veliko pove. Prisluhniti je le treba z dobro voljo, iskrenim namenom in veličina Križa se nam sama ob sebi pojasni, razodene.

Od rojstva pa do smrti je v tem svetem znamenju Križa slehernemu zemljanu — zlasti to v polni meri velja za nas kristjane! — podan in zaznan smisel našega življenja, nadvse preprosto izražen v globoki dejavni veri, vedrem upanju, vseobsegajoči in neizmerni ljubezni.

Kot je posamično slovenski človek, tako so tudi naše zdrave slovenske družine in po njih slovenski narod v celoti našli v Križu v težkih preizkušnjah moč, oporo, uteho, tolažbo in upanje.

Iz globoke hvaležnosti do vsega tega notranjega bogastva je veren

slovenski narod na križpotjih in vrhovih slovenskih gora postavil sveta znamenja: križe, kapelice in cerkve...

To neomajno zaupanje slovenskega naroda do Križa je bilo tako živo, da ga je slovenski pesnik Anton Aškerc v svoji epski pesnitvi „Turki na Slevici“ pomembno umetniško izrazil in ovekovečil nam vsem v ponos in spodbudo. Snov je vzeta iz časov turških vpadov v slovenske dežele. Scenarij te pesmi pa je sledeč: branilci so na cerkvenem obzidju že omahovali, položaj je postajal skorajda brezupen. Ko vidi priletni oče svojega sina, kako zagrabi sekiro in se vrže na krivoverne Turke, ki so že silili čez obzidje, ga proseče roti: „Kaj boš s sekiro sin začel, Križ nam je zdaj orožje!“ V tej pesniški simboliki vidimo dvojje: koordinacijo skladja dveh medsebojno se dopolnjujočih dinamičnih gledanj, pogledov na celotno človekovo življenje, smisel in cilj; in sicer: v priletnem starcu, očetu, globoko, živo vero, v sinu pripravljenost na žrtve, borbo, dejanski fizični odpor, upor. Nimam namena posegati v filozofsko razpravljanje te pesnikove idejne zamisli. Ob tej priliki poudarim le to, da je oboje potrebno: molitev in delo! Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

Da, tako močno in živo vero so imeli naši predniki, naši pradedje, naši starši! Prav tako močno, doživeto vero so imeli tudi naši borci in druge številne žrtve po Kominterni slovenskemu narodu vsiljene komunistične neosvobodilne revolucije med drugo svetovno vojno in ob koncu vojne, ko so prevarano vrnjeni zaradi zunanjega svetovnega političnega položaja, ki je bil naši iskreni borbi nenaklonjen, dalje zaradi idejne nejasnosti in gole naivnosti zapadnih zaveznikov padali pod strojničnimi streli v kraške jame v Kočevskem Rogu in drugih krajih razdejane in s krvjo prepokane slovenske zemlje.

Poromajmo v mislih v tista strašna leta. Spomini še niso popolnoma obledeli, dasiravno si nekateri na vse načine prizadevajo, da bi čez vse te strašne v nebo vpijoče dogodke potegnili zaveso brezbrčnosti in pozabe, izgovarjajoč se pri vsem tem: „Vse je že tako daleč in v objemu zgodovine. Življenje teče naprej!“

Kratek bom, in le v bežnih obrisih nakazal bistvene oznake komunističnega zla nad našim slovenskim narodom.

Priznam, da življenje teče dalje, vendar mislim, da je današnji dan posebno primeren za izpraševanje naše in slovenske narodne vesti. Prepričan sem, da se bomo s tem najbolj in najlepše oddolžili našim mučencem, žrtvam zlagane, neosvobodilne komunistične revolucije.

Kako se je zgodilo?

— Z lažjo, prevaro in z zlorabo narodnih čustev so se slovenski komunisti približali slovenskemu narodu. Kjer jim pa to ni uspelo, pa z blatenjem, klevetanjem, terorjem in poboji nedolžnih, vernih in narodno zavednih ljudi.

— Ponavljali so, da se borijo za osvoboditev in ozemeljsko združitev slovenskega narodnega zgodovinskega ozemlja, prvenstveno Koroško, Primorsko, Goriško in Porabje v Prekmurju.

— Prepričevali so Slovence, da se borijo za pravičnejšo narodno družbeno ureditev, za nov družbeni red.

— Neprestano so poudarjali, da se bore za osnovne človekove pravice, za demokracijo in za neobhodno potreben političen proces.

— Trdili so, da se borijo proti okupatorjem...

— Skratka, skušali so se predstaviti slovenskemu narodu kot dobrotniki, zaščitniki, varuhi slovenskih narodnih vrednot, svetinj in bogate narodne kulturne dediščine.

Predno odgovorim na vse te pravkar navedene komunistične laži in trditve, moram najprej poudariti, da je šlo slovenskim komunistom le za oblast. To moje trditve naj potrdi zdaj že pokojni slovenski komunistični ideolog Edvard Kardelj, ki se je ko zunanji minister Tito-Slavije sramoval slovenskega jezika in odgovarjal na vprašanja slovenskih študentov v Celju v srbščini. Edvard Kardelj je 1943. leta dejal: „Nam je le za oblast! Če po končani vojni ne bo več Slovencev, bomo pa druge naselili!“ In prav ta genocidna politika se že vsa povojna leta v Sloveniji pod komunističnimi trinogi načrtno izvaja. Danes je v Sloveniji že nad dvesto petdeset tisoč načrtno priseljenih južnjakov in nekateri med njimi so že na odgovornih in važnih mestih, ki bi morala biti v slovenskih rokah.

Ta Kardeljeva izjava ovrže vse prej navedene komunistične trditve, da so bili in so še danes zaščitniki slovenskega naroda. Oglejmo si in hkrati odgovorimo na komunistične trditve po vrsti:

— Dejali so, da se borijo za osvoboditev in združitev slovenske zemlje. Kaj je na stvari? Bridka resnica je, da smo zaradi komunističnega besnega ravnanja in nesmiselnega pobijanja zavednih slovenskih ljudi izgubili zibelko slovenskega domovja Koroško, dalje Primorsko, Goriško in del Prekmurja.

— Namesto pravične družbene ureditve so komunisti uničili slovenskega kmeta, tisočletni steber in ponos slovenskega naroda, vpeljali pa zmedo, teror, preplah, ovajanje, sumničenje, brezizgledje, obup...

— Osnovne človekove pravice kot so svoboda vere, govora, misli, izražanja, združevanja, splošna demokratična načela, politični pluralizem, ki je zunanji, organizacijski izraz osnovnih človekovih svoboščin, dalje neobhodno potreben politični proces, ki vsem tem osnovnim človekovim svoboščinam sledi, so izbrisali, prepovedali, prekinili, uničili in obdolžili tiste, ki se za te pravice javno, preveč očitno zavzemajo, za protidružbene, protidržavne elemente, prevratnike, ki se jih mora javno ponižati, osmešiti, oblatiti, zapreti in če je potrebno, tudi fizično odstraniti.

— Trditve, da so se borili proti okupatorjem, je ena sama velika laž. Prvenstveno so se borili proti vernemu in zavednemu slovenskemu narodu, zlasti pa proti slovenskemu kmetu, v katerem so videli svojega največjega in najbolj nevarnega nasprotnika.

— Da so komunisti zaščitniki slovenskih narodnih svetinj, je največja ironija, posmeh izgrajeni in poštenu slovenski miselnosti. Resnica je, da se komunizem ne zmeni ne za idejno izgrajenega človeka, ne za družino in ne

za narod! Komunistom je le za neartikulirano, narodno nezavedno, ustraховano množico ljudi, ki jim slepo, nekritično sledi.

— Kaj je danes s slovenskimi vrednotami kot so npr. vera, slovenski jezik, osrednja slovenska misel, narodna zavest, slovenska zgodovina, slovenska zemlja, šege, običaji, navade...? Vsled terorja in načrtno genocidne politike slovenske svetinje hromijo, počasi umirajo. Vse te narodne vrednote, za katere so se naši domobranci in drugi protikomunistični borci junaško borili in končno žrtvovali svoja življenja zanje, so danes zastamovane, opljuvane.

.....

Tipična oznaka sodobnega človeštva so množični umori nerojenih otrok, splavi, nesmiselno trpinčenje nedoraslih otrok, zapostavljanje starih ljudi, nepopisno trpljenje obubožanih in preganjanih, lakota, mučenja, množični pokoli nedolžnih ljudi, revolucije, vojske, nezaupanje med poedinci in narodi...

Tudi za naš slovenski narod velja ta splošna oznaka sodobne človeške družbe, ki jo označuje splošen moralen propad.

In vendar se kljub tej neizglednosti borba za nas Slovence nadaljuje; ne sicer z orožjem, pač pa z „uma svetlim mečem“, z resnico in poštenjem, s pisano in govorjeno besedo, v neprestanem pobijanju in razkrinkavanju komunistične laži in to na vseh področjih našega narodnega življenja: verskem, narodno-kulturnem, gospodarsko-političnem, športnem...

Naj navedem ob tej priliki samo en primer naše borbe proti komunizmu. Kot katoličani obsojamo vse dosedanje gospodarske sisteme, predvsem pa kapitalističnega in komunističnega, ker je vsem skupno, da prezirajo, zanemarjajo, izkoriščajo človeka in njegovo naravno, od Boga dano življenjsko okolje, naravo...

V bodoči svobodni Sloveniji bo moral novi družbeno-gospodarski red sloneti na večno veljavnih načelih, ki jih imamo v očenašu, deset božjih zapovedih, zveličavnih krepostih, tudi blagrih imenovanih in telesnih delih usmiljenja. Upoštevati bo moral:

1. dostojanstvo človeka,
2. njegovo naravno življenjsko okolje, naravo,
3. da bo po božji Dobroti odkazano in podarjeno naravno slovensko bogastvo v iznajdljivih in delavnih slovenskih rokah prvenstveno služilo vsakdanjim potrebam slovenskega naroda!

Podobne primere bi lahko izbral tudi iz drugih področij slovenskega narodnega življenja, vendar naj najbolj občutljiv gospodarski primer tokrat zadostuje.

Dejal sem že, da se naše delo in prizadevanje, naša skupna borba nadaljuje.

Kje je rešitev?

1. V oživitvi vere v Križanega.
2. V oživitvi dostojanstva človeka z jasnim spoznanjem, da je vsak človek, tudi tisti, ki ni mojih misli, oziroma naših misli, ne glede kake

narodnosti in polti je, enkratna odpodoba božja z dušo, ki odtehta svet in, ki prav zato zasluži vse naše spoštovanje in ljubezen, poleg vsega tega pa še pravno zaščito od spočetja dalje pa vse do smrti.

3. V ustvaritvi splošnih pogojev zdravega narodnega sožitja.

.....

Slovenija je danes misijonska dežela in zastaviti bo treba vse moči, da jo rešimo in otmemo propasti.

Kako bomo to dosegli?

Vse to nazorno nakazano dinamiko naših dolžnosti, ki jih imamo kot kristjani, nam zgovorno izraža in podaja naša postna pesem, ki jo sicer radi pojemo, vendar pa tako malo, ali sploh ne, pomislimo, kaj nam veleva, kaj pomeni. Prisluhnimo danes tej pesmi:

„Kraljevo znamenje križ stoji,

zastavo, glej, vihrati;

na križu Jezus ras uči,

srčno se vojskovati!“

Vojskovati se torej v našem zasebnem in javnem življenju, da bomo živeli iz vere v mislih, besedah in dejanjih, ne oziraje se, kje živimo, v neprestanem prizadevanju po splošni narodni spravi in medsebojnem razumevanju.

S takim ravnanjem bomo postavili nov spomenik, ki ga ne bo uničila rja, ne strl čas; spomenik, ki bo dajal našim padlim domobrancem in drugim žrtvam krvave komunistične neosvobodilne revolucije dolžno čast in javno priznanje, nam in pa bodočim slovenskim rodovom v zaslužnji domovini, zamejstvu in zdomstvu pa oporo, pomoč in vzpodbudo, da nadaljujemo borbo, ki nam je bila z njihovo mučeniško smrtjo zaupana!

NAŠI MOŽJE

France Grum – 60-letnik

Ko sem prebiral vezane letnike Tabora, sem v Taboru št. 7 l. 1972 našel obširen članek soborca, ki ga je posvetil našemu Francetu za njegovo 50-letnico.

Boš moral, France, oprostiti, ko se Te spominjamo s tako zamudo za Tvojo 60-letnico, kajti to si že obhajal 21. maja 1982.

Ko sem Te prvič v življenju srečal meseca septembra 1942 v taborišču „Štajerskega bataljona“ pod Gorjanci v Št. Joštu pri Stopičah, si mi ostal v živem spominu. Videl sem Te, kako si redno in zvesto spremljal poveljnika pok. kapetana Milana Kranjca. Iz Tvojega takratnega mladostnega življenja sem že takrat videl, da je v Tebi velik idealizem, katerega si zadržal vse do današnjih dni.

Ko smo se začeli pred leti zbirati in organizirati v emigraciji preživeli

protikomunistični borci, si bil Ti eden od vodilnih in si še danes steber naše Zveze borcev Tabor ter si reden član — odbornik glavnega odbora Zveze Tabor.

Vem, da si se veliko žrtvoval in naredil za našo stvar, in vem, da boš s tem delom nadaljeval; zato naj Ti dobri Bog podeli obilo zdravja, da boš še mnogo — mnogo let med nami.

Imam prošnjo do Tebe, ki upam, da mi je ne boš odrekel: Tu na jugu v Argentini imaš veliko prijateljev — soborcev in tudi somišljenikov in Te v imenu teh in svojem ponovno vabim, da nas kmalu obiščeš; kajti vsem nam tečejo leta in se redčijo naše vrste; zato ne odlašaj in pridi čimprej.

Savo

Joco

Prijatelju Savotu

Ko v vencu Tvojih plodnih let
vzcvetel je sedemdeseti cvet,
opojen in prežet z ljubeznijo za skupnost našo
čeprav mordá Ti z nehvaležnostjo polnimo čašo.

Nikdar ne kloni, z delom plodovitim nadaljuj
in z vzgledom svojim naša pota razsvetluj
Vsi Taboraši trdno za Teboj stojimo
in se za ideale naše skupne vsi borimo.

Ob dnevu Tvojem, Savo, naše so želje,
da venec Tvojih plodnih let še dolgo nam cvetě,
ker Ti bodriš nas v vseh težavah in nam kažeš pota,

ki nas popeljejo do slavnih, končnih zmag,
ko bo premagan komunistični sovrag
in Ti hvaležna domovina dala bo priznanje.

Janez Grebenc — 75 letnik

Malo nas je v naših vrstah, ki smo ali pa bomo imeli priliko praznovati 75 letnico življenja.

Naš slavljencec se je rodil 11. julija 1907. leta v Brežah pri Ribnici. Vse do druge svetovne vojne je delal na svoji lepi kmetiji, 8 hektarjev je obsegala; imel je v vasi najlepšo živino. Vsako leto se je spomladi podal v Avstrijo s krošnjo na rami prodajat rešeta. Življenje je na domačiji

lepo in mirno potekalo, rodili so se trije sinovi. Vse to se je pa z jugoslovanskim razpadom predrugačilo. Nekaj časa je bilo na vaseh vse lepo in mirno, ko so pa partizani začeli s svojo takozvano osvobodilno borbo, se je vse spremenilo. Italijani so začeli zažigati vasi, ki so bile malo dalj oddaljene od Ribnice; kadarkoli so pa našli kakega moškega v vasi, so ga odpeljali v zapor. Naš Janez se je z drugimi vaščani iz Brez podal v Ribnico, da bi Italijanom dokazali, da niso za partizane. Rezultat je bil, da so fašisti vse zaprli in jih poslali v Kočevje; niso se niti zavedali, da so vsi bili na listi talcev in bi vsi bili lahko ustreljeni. Končno so vsi bili poslani v Italijo v Padovo v internacijo.

Po italijanskem razpadu, ko je naš Janez videl, kakšne so razmere po vaseh, se je pridružil domobrancem. V Ljubljani je v dvajseti četi skrbel za prehrano. Siguren sem, da je vsak preživel domobranec, ki je imel kaj za opraviti na Tehnični šoli, moral srečati našega Janeza, kajti v tistih časih je vsakdo, ki je delil kruh, bil vsem poznan.

Ob koncu vojne maja meseca 1945 se je naš Janez podal na Koroško. Sledila mu je žena s tremi otroki. V Vetrinju so se sestali. To ga je rešilo, da ni bil vrnjen. Par let je preživel v Spittalu, kjer se je rodil še en sin, potem se je pa preselil v Kanado. Naselil se je v lepem mestecu Burlingtonu. Začel je graditi nov dom in družina je narastla na šest sinov in eno hčer. Težko je delal naš slavljenec, da je dal vsem otrokom priliko, da so lahko dokončali šole in so vsaki slovenski družini v čast in ponos.

Janez Grebenc je že od začetka deloven član TABOR-a, neizprosni protikomunist, zaveden Slovenec in se kljub letom svojega življenja udeležuje naših prireditev in psov.

Grebencov ata, ne vem, kaj bi lahko dodal, da bi povedal; kaj čutim v srcu; vsi bivši soborci in prijatelji Ti želimo še mnogo zdravih let, da bi dragi Bog bil milostljiv in Ti naklonil, da bi v krogu svoje družine in nas vseh, ki Te poznamo, odhajal še mnogo obletnic.

Bog Te živi še na mnoga leta!

I. P.

Na domu v Brežah je bil še mlajši brat Lojze. Naš slavljenec mu je pomagal, da bi doštudiral za zdravnika. Ko so se ustanovljale Vaške straže v Ljubljanski pokrajini, je tudi medicince Lojze vstopil v protikomunistične vrste, bil nekaj časa za poveljnika Vaških straž pri Sv. Gregorju, zatem pa je odšel v Zagreb, da je dokončal svoje študije. Ko se je vrnil domov kot zdravnik, je vstopil med domobranske vrste in bil na položaju v Novomeškem udarnem bataljonu. Ob razpadu je bil v Vetrinju in je našemu Janezu, predno je bil predan partizanom, povedal sledeče: „Angleži nas bodo vse poslali v Italijo, da se pridružimo kraljevi vojski. Ko bom tam, Ti bom preskrbel stanovanje za Tebe in otroke.“ Tako siguren je bil zdravnik Novomeškega bataljona in tako je zaupal angleškim prevaram. Ni vedel, da bo izročen partizanski drhali, ki ni poznala nobenih mednarodnih zakonov. Te zadnje

novice o zdravniku Lojzetu Grebencu je povedal takratni mladoletnik Matkovič Martin, ki je bil v Teharjih. Ko je on videl sliko Lojzeta na domu v Kanadi, je rekel: „Tega pa jaz poznam; sva bila skupaj v Teharjih zaprta. On je zdravnik in se spominim, ko je skušal pomagati nekemu domobrancu, ki se je vrnil v celico ves krvav in potolčen, ker so ga partizani pretepali“.— Tako je končalo življenje zavednega Slovenca in protikomunista Dr. Lojzeta Grebencu. Nihče ne ve, kaj se je zgodilo z njim, in vsaka sled se je končala v Teharjih. Naj počiva v miru, kjerkoli je njegov neznani grob.

I. P.

Ivan Bambič – 60 letnik

28. oktobra je obhajal 60-letnico eden izmed naših prvih protikomunističnih borcev. Rodil se je v št. Jerneju na Dolenjskem.

Ko se je pojavila prva ilegala se ji je kmalu pridružil in prvi ognjeni krst s partizani preстал 15. avgusta 1942. v večji borbi na Krki. Nato je bil na raznih položajih in številnih borbah kot na Brezovici, Pleterjah, Beli Cerkvi in še drugod pod vodstvom aktivnega oficirja kapetana Milana Kranjca. Iz teh časov se tudi rad spominja Franceta Gruma, Ivana Korošca, Joška Jakoša, bolničarke Irene Primožič, kurata Antona Šinkarja in drugih, s katerim je delil vesele in žalostne čase.

Italijanski razpad je srečno preživel in njegova življenjska pot se je nadaljevala iz kraja v kraj iz borbe v borbo in tudi ni manjkal v veliki borbi v Kočevju, katero je srečno preстал. Po kratkem oddihu v Ljubljani je odšel s 63. četo v Ribnico, od tam pa v Višnjegorski udarni bataljon, kjer sva se prvič srečala. Po partizanskem napadu 21. junija 1944 na Višnjo goro, ki je trajal tri dni, je odšel na Lisičje, od tam pa v Ljubljano v podoficirski tečaj. Po končanem tečaju je odšel na postojanko v Grosuplje, od koder se je umaknil z drugimi domobranci na Koroško. Povratku iz Vetrinja se je izognil, ko je zadnjo noč ušel z nekaterimi borci iz taborišča.

Begunska leta je preživel v Spittallu ob Dravi in bil skoro ves čas zaposlen pri gradbenem podjetju Serovija. V taborišču se je tudi poročil z Marico Bartolj z Loškega Potoka in nato leta 1950, emigriral v Milwaukee, ZDA. Tu se je takoj pridružil novo ustanovljenemu društvu Triglav, kjer je tudi pridno pomagal in igral važne vloge pri dramskem odseku; nato pa bil več let v odboru kot gospodar parka Triglav.

Ivan je vesele narave, rad poje, balina in, če treba, speče na ražnjo prašiča, kostruna ali govedino z velikim veseljem.

Dragi Ivan, kakor Ti želi tvoja skrbna žena Mari, hčerka Mari z družino in sin John z ženo vse najboljše za Tvoj jubilej, Ti isto želijo številni Tvoji prijatelji in borci, da bi dočakal še mnoga zdrava in srečna leta v krogu svoje družine in prijateljev.

Tvoj prijatelj.

TEMA ZA RAZMIŠLJANJE:

Odločali bodo Slovenci v domovini

(Svob. Slovenija XLI/35 št. 38., Bs. Aires, 23. 9. 1982.)

O ureditvi domovine po zrušenju komunističnega režima smo slišali in brali že več mnenj. Nekateri pravijo, da takoj po zrušenju komunističnega režima doma ne bo mogoče ljudstvu prepustiti odločitve o novi ureditvi domovine. Šele po daljši dobi, v kateri bomo ljudem odprli oči, bi se jim mogla dati priložnost, da na svobodnih volitvah izberejo vlado in uredijo odnose do drugih narodov v Jugoslaviji.

Drugi ponavljajo, da bodo po prevratu razmere doma tako neurejene in ljudje tako zmedeni, da jim ne bo mogoče prepustiti odločitve o vprašanih ureditve naše domovine. Tako nekateri tudi opravičujejo svoje želje po „močni roki“.

Mi pa pravimo, da mora takoj po padcu komunističnega režima slovensko ljudstvo svobodno odločiti o svoji usodi in svoji vladavini, in da ne more biti temu ljudstvu vsiljen prav noben načrt in noben program, ki je bil narejen v emigraciji in katerega slovensko ljudstvo ne bi hotelo sprejeti.

Trpljenje in težke preizkušnje, katerim je sedaj izpostavljena slovenska domovina, so večini slovenskega ljudstva tako izbistrile njegov pogled in tako poglobile njegovo presojo o slabem in dobrem, da se ni treba bati, da ne bi moglo zrelo in pametno odločati o ureditvi slovenske domovine. Izseljenci, ki se bodo vrnil v domovino, bodo ljudstvu povedali svoje izkušnje iz velikega sveta, ki so ga imeli priložnost videti in okusiti. Povedali in razložili mu bodo tudi načrte, ki so jih pripravili za ureditev domovine — to je bistvena dolžnost politične emigracije — odločalo bo pa seveda slovensko ljudstvo doma.

Vprašajmo, kaj pa bomo storili, če bi se Slovenci doma odločili drugače, kot so naši načrti. Tudi v tem primeru moramo sprejeti njihovo odločitev, čeprav bi te odločitve ne odobraval.

Ali ne zahtevamo ob vsaki priložnosti, da bodi slovenski narod suveren? Kako pa se sklada s pojmom suverenosti stališče tistih, ki bi slovenskemu narodu radi od zunaj nekaj vsilili? In kako se sklada z načeli demokracije stališče tistih, ki so proti temu, da bi se dala slovenskemu ljudstvu v domovini takoj po padcu komunističnega režima priložnost, da sam odloča o svojem prihodnjem življenju? Zdi se, da so nekaterim neprestano poudarjanje suverenosti in demokracije samo blesteče fraze; v resnici bi pa neradi prepustili narodu odločitev o njegovih življenjskih vprašanjih.

R. Smersu

Sloven ci !

Največje zgodovinske odločitve današnjega časa tudi našemu malemu slovenskemu narodu nalagajo dolžnost, da se izkaže ter bori za svoj obstanek in za svojo bodočnost.

Toda ne na zunanjih evropskih frontah, temveč samo na tleh naše prelepe in nad vse ljubljene slovenske domovine moramo bojevati boj zoper boljševiške poljudi, ki naš dobri, delavni in prizadevni narod mučijo in skrunijo, mu ropajo imetje, ga ~~murda~~ pobijajo in ga s terorjem hočejo ponižati za topaga robota brez duše in Boga samo ~~vk~~ korist judovskega tirana sveta.

Sloven ci, nastopite torej za naš narod! ~~Strite~~ Strite rdeče požigalce in roparje, kjerkoli jih dobite.

Opri na nemško vojno silo, ki smo sedaj pod njenim varstvom, in pod vodstvom slovenskih poveljnikov, ki so se že izkazali v boju s partizani^{ali se pogotič} ter se hočejo ~~razkazati~~ ~~izkazati~~ ~~žrtvovati~~ samo zaradi naroda, boste po poveljih v materinem jeziku pokončali bandite v kratkem in gotovo.

Potem boste pa - sami, disciplinirani in z nesebičnim izpolnjevanjem dolžnosti za našo majhno natodno skupnost - morali prevzeti varovanje vspostavljanja rednih razmer, zaščito obnove naših domačij in naše delavnosti s strogim vzdrževanjem reda in varnosti.

Sleheri pošteno misleči in za blaginjo slovenskega naroda skrbni ter za boj sposobni Slovenec, star 18 do 35 let, se takoj prikladi v službo z orožjem za prostovoljca ~~domobranca~~ .....
→ pri poveljstvu slovenske narodne brambe!

Leona Rupnik
predstojnik
1943

Osnutek oglasa za ustanovitev slovenskega domobranstva z rokopisnimi dopolnitvami generala Leona Rupnika, ki pa nikdar ni bil objavljen.

Na desni:

Uradni oglas za ustanovitev „slovenske domobranske legije“, ki je bil sestavljen za hrbtom in mimo generala Leona Rupnika. (Posneto po objavi v „Slovencu“, Leto LXXI, št. 216, Ljubljana, petek 24. sept. 1943.)

Vsled izdajstva italijanskega kralja in njegovega zahrbtnega maršala Badoglija je italijanska vojna sila prenehala obstojati. Po sramotni izdaji Badoglijeve klike je položaj nedvomno jasen: tudi naša ljubljena slovenska domovina naj bi bila s pomočjo anglo-ameriške plutokracije izročena boljše vizmu. Na področju naše drage domovine naj bi bila po izdajalcih in boljševiskih izkoreninjenih izvojevana borba, ki naj bi pahnila naše pridno, delovno in pobožno ljudstvo v trpljenje, nasilstvo, lakoto, rop in umor brezbožnih in brezsrčnih robotnikov kakor nečastnih pomagačev v korist židovske svetovne tiranije.

Da se to prepreči, je prišla k nam na povelje Führerja velikonemška vojna sila, ki nas bo ščitila. Nemški vojak in častnik se borita pogumno in hrabro. Hrabrost, čast in zvestoba so za nje sveti pojmi. Nečastnosti in strahopetnosti oni ne poznajo. S svojo močno borbeno silo je Nemčija edina trdnjava zoper boljševizem in kapitalizem. Pod vod-

POVELJSTVO SLOVENSKIH DOMOBANCEV.

stvom Nemčije bodo mladi narodi Evrope premagali boljševizem in kapitalizem.

Za obstoj naše domovine vstopajmo v borbo zoper komunistične bandite in roparje. Predsednik pokrajinske uprave, divizijski general Leon Rupnik, je v svoji proklamaciji jasno naznačil naše cilje in začrtal naše dolžnosti. Pod vodstvom naših slovenskih poveljnikov, ki nam bodo poveljevali v našem materinskem jeziku, bomo učili boljševiske moralce in požigalce v naši deželi, kjer koli jih bomo zasegli. Nemška vojska in policija nas bosta pri tem v zvestem tovarištvu podpirala.

Naša dolžnost je: vsak voščen, za borbo soben Slovenec od 18. do 35. leta starosti, naj se prostovoljno javi za zaščito svoje domovine, za vzdrževanje in ohranjanje reda in discipline ter za vzpostavitev razdejanih domov, v slovensko domobransko legijo.

Slovenci! Javite se na poveljstvu slovenskih domobrancev v mestni hiši Ambrožev trg št. 7 v Ljubljani; na deželi pa na pristojnih občinskih uradih.

ZA ZGODOVINO SLOVENSКИH ODDAJ VATIKANSKEGA RADIJA

Vojvodinski Nemec, jezuit Wendelin Gruber je napisal knjigo: IM RACHEN DES ROTEN DRACHEN — (V krempljih rdečega zmaja). V njej opisuje strahote Titovih ječ po vojski. Sprva je v njih sam obiskoval jetnike in jim dajal duhovno tolažbo, končno je sam padel v isto ječo.

V knjigi pomotoma trdi, da je neki Srb sramotilno žalil hrvatsko Titovo mater, ko je znano, da je Titova mati bila Slovenka iz premožne kmečke družine v Podsredi. Ker je Josip imel veliko bratov, je preživel otroška leta pri starih starših v Podsredi, kar se mu je pri govorjenju vse življenje poznalo (Sv. Sl., 18. 9. 80., str. 3).

Knjiga ima posebno poglavje: „Samo en rožni venec“, v katerem avtor govori o slovenskem vojaku, da ga Janez skuša, a je spoznal, da je fant bil veren in mu je rožni venec dal pod pogojem, da ponoči na straži ne bo streljal na ubežnike.

Ko je bil pater sam v ječi, se mu je zgodilo nekaj, kar spada v zgodovino slovenskih oddaj vatikanskega radija. O tem pripoveduje takole:

Bil sem v ječi v Sremski Mitrovici. V njej je bilo okoli 5.000 jetnikov, od katerih je bilo veliko obsojenih na več let ječe. To mesto so imenovali peklenško mesto. Temu žrelu smrti so se dobro prilegale Dantejeve besede: „Lasciate ogni speranza, voi che entrate!“ (Pustite vsako upanje vi, ki vstopate).

Kot duhovnik sem bil določen za najtežja dela. Grenki nasledki trdih let lakote in pranja možganov, ki me je strlo, so se strahotno poznali na mojem organizmu. Od slabosti sem padal zaradi teže ročnega vozička, ki je bil preobložen z zemljo. Nisem mogel narediti predpisane količine dela in vrh tega so mi še zmanjšali že premajhen obrok kruha. Pred očmi se mi je temnilo. Bom res moral umreti?

Toda glej, posvetil mi je žarek upanja! Zaprašen in umazan, oblečen v cunje in shiran sem bil poklican iz ilovice v pisarno rdečega funkcionarja. S priliznjenim obrazom in prijaznim nasmehom mi pride naproti. — „Gruber, kajne, vi delate v zemlji za opekarno?“ Začuden povzdignem oči. „Toda to ni delo za vas!“ mi pravi še prijazneje. Prevzela sta me strah in radovednost ob teh besedah uniformiranega moža. „Kaj pomenijo taki sočutni izrazi?“ sem presenečen vprašal sam sebe.

„Mi vam hočemo dobro! Vi ste izobraženec, imate visoko akademsko izobrazbo. Razen tega znate več jezikov!“ Nisem mogel tega zanikati in sem molče premišljeval, kaj bo prišlo sedaj.

„Za vas imamo delo, ki ni samo primerno za vas, temveč vas bo tudi veselilo. Pogoj je ta, da o zadevi popolnoma molčite. Če boste izrekli eno besedo vas to lahko stane življenje.“ Ob teh besedah sem občutil slabost in se vprašal: „V kakšno hudičevo jamo me bodo sedaj pahnili?“

Toda elegantni mož pred menoj je pretrgal moje razburjene misli.

„Vi ste delali za Vatikan! Tukaj boste v neki celici dobili radijski aparat in poslušali vse oddaje v italijanskem, francoskem, angleškem, španskem in nemškem jeziku. Tudi ruščine ste se naučili. Toda nas predvsem zanima-
jo oddaje v hrvatskem in slovenskem jeziku. Vi boste natančno zapisali njihovo vsebino. To delo mora biti vsak dan opravljeno do polnoči.“

„Tako delo v resnici ni proti moji vesti,“ sem mislil sam pri sebi. Brž sem razumel, da bo pet izvodov, ki jih bom moral napisati, prišlo vsako jutro na Titovo, Djilasovo, Kardeljevo, Rankovićevo in Piadovo mizo. „Teh pet revolucionarjev bo zvedelo za cerkveni nauk! To jim bo gotovo koristilo!“ sem si mislil, ko sem ne brez strahu in notranje stiske z glavo pritrtil visokemu uradniku tajne službe.

Od najnižjega suženjskega dela sem bil povzdignjen do razkošnega jetniškega življenja v čisti celici. V njej je bila postelja z blazino in rjuhami, miza, stol, same stvari, ki jih že dolgo nisem videl in še manj rabil. Svoje cunje sem zamenjal s čisto jetniško obleko. Radijski aparat in tipkalni stroj sta mi bila na voljo. Tudi hrana ni bila slaba.

Jokal sem kot otrok, ko sem poslušal oddajo maše iz bazilike sv. Petra in sem poskakoval od veselja, ko sem slišal glas svetega očeta Pija XII. Na oknih so bile železne mreže, moj duh pa je odplaval v svobodni svet. O polnoči je bilo moje delo opravljeno.

V prvih dneh je prišla iz Beograda prva opazka: „Najvišji šef je nakačen, ko bere vaše zapiske. Ne bi mogli svojih poročil nekoliko omiliti?“ — „Toda vi hočete vedeti resnico? Ne morem se izmišljati in pisati laži!“ Funkcionar je zmignil z rameni in odšel.

Drugi dan sem bral v hrvatskih časnikih, ki so bili seveda vsi last stranke, reakcijo Centralnega komiteja glede vatikanskih oddaj. V časniških člankih sem ugotavljal, da so bila vsa poročila ponarejena, predstavljena v lažni obliki in tolmačena s sovraštvom. Novice, ki sem jih pošiljal, so šle skozi urad laži; bile so uporabljene za sovražno gonjo in hujskanje proti Cerkvi. V meni se je zbudila vest. Ali nisem neprostovoljno postal kolesce v strašnem stroju laži? V dobri nameri, da si rešim življenje, sem padel v kačjo jamo, kjer se pretaka samo strup laži. V srcu nisem več našel miru. Kako naj se rešim iz obroča teh ljudi, ki ubijajo duše in ravnaajo z menoj tako prijazno? Kako naj se najhitreje izmotam iz tega levjega brloga?

Odločil sem se in se predstavil svojim gospodarjem. Povedal sem jim, da ne morem več nadaljevati dela. Hoteli so vedeti razloge mojega odhoda. Naravno je, da sem hotel prikriti razloge, da ne bi svojega položaja še bolj poslabšal. Z dobroto in grožnjami so skušali spremeniti mojo odločitev. Vsi njihovi poskusi z novimi, sladkimi obljubami, celo z obljubo, da bom v kratkem na svobodi, so bile zastonj. Po težkih pogajanjih so me vrgli v prazno celico, kjer naj bi premišljeval ob hudi lakoti in samoti. Ostal sem trden v svojem sklepu. Po več tednih sem se oslavljen in shujšan vrnil k tovarišem v opekarno, kjer sem nadaljeval suženjsko delo pod posebnim nadzorstvom, toda z mirno vestjo. Ugotovil sem, da v očeh mojih krščanskih

tovarišev nisem več veljal za izdajalca, ki bi se hotel pogoditi z brezbožniki. V kratkem času sem si pridobil zaupanje katoličanov, vernih pravoslavcev, krščanskih evangeličanov in celo mohamedancev, ki so verovali v Boga in so v kratkih presledkih med delom na svoj način izpovedovali „božjemu možu“ svoje notranje trpljenje in potežili grenkobe svoje duše.

Od te pustolovščine komunistične „časnikarske službe“ sem se naučil ene stvari; da namreč ni pomembno, rašiti življenje za vsako ceno, temveč da je edino potrebno, služiti večni resnici in ljubeči božji dobroti. Naj stane, kolikor hoče, treba se je ohraniti v božji ljubezni in milosti pa naj pride karkoli. — Resnica je, da me je hudič skušal preslepiti s satansko spretnostjo. Jasnó sem spoznal, da zlodej na tem svetu deluje proti dobremu s prebrisano popolnostjo, ki v tem apokaliptičnem času terja od kristjanov junaštva. V resnici si satan, ki se s svojim veleumom neizprosno bojuje zoper Boga, sam pripravlja poraz ravno s svojim krutim ravnanjem. Lahko bi rekli, da s svojim nasiljem žene kristjane v osrčje njihove vere, v njen najgloblji smisel, v Kristusovo odrešilno daritev, ki je krščanstvo prav po njej v resnici zveličano. Danes, kakor na veliki petek, se zdi, da peklenško sovraštvo zmaguje, medtem ko so za krščanstvo vsi človeški izhodi zaprti. V resnici pa je Kristus zmagal s svojim navideznim porazom in njegov človeški neuspeh je bil celo pogoj za njegovo zmago.

Tako terja komunistična dialektika od kristjanov največje žrtve. Samo Bog ve, koliko svetnikov je onstran železne zavese. Med tem ko hudičevstvo v svojem sovraštvu razdira, pomaga uresničevati božjo odrešilno dialektiko. Po žrtvah svojih otrok Cerkev postaja podobna svojemu Odrešniku Kristusu. Ta žrtev, pridružena Kristusu, je poroštvo zveličanja sveta.

Jasno sem spoznal, da s komunizmom ni mogoč nikak sporazum, dokler oni uničujejo, kar mi molimo. Mi pa moramo zavračati to, kar molijo oni. Kdor se z njimi taktično pogaja, bo zlahka prekoračil meje dovoljenega in zgrmel v strašno izdajstvo.

IZ DRUŠTEV

NAŠA PROSLAVA

19.-20. junija 1982 — na Orlovem vrhu na slovenski Pristavi

Kakor vsako leto, smo se Slovenci iz Združenih držav in Kanade tudi letos v velikem številu zbrali na našo spominsko proslavo. Letos je bil poudarek na 40-letnici prvega organiziranega odpora našega naroda proti rdeči zaroti.

Člani krajevne organizacije društva Tabor v Clevelandu so vso soboto in že prej skrbeli, da je bil „Orlov vrh“ na Pristavi za to priliko res praznično okrašen. Venci in šopki so viseli vsepovsod in zastave (slovenske,

ameriške in kanadske in celo argentinske) so vihrale v deževen dan, Zamišljeni so prihajali rojaki od blizu in daleč. Vse je razodevalo, da je bil že sobotni dan nekaj posebnega. Spomini so segali v tiste težke dni, ko na vsej slovenski zemlji ni bilo nikjer varnega zavetja, kamor bi se človek zatekel v smrtni nevarnosti. Hvaležnost tistim, ki so tiste pomladi leta 1942 pozabili nase in se žrtvovali za druge, v tej časovni oddaljenosti dobiva vedno večjo obsežnost in globljo vsebino.

Na večer je šumenje okrog križa in dvorane postajalo nekam skrivnostno svečano in težko kot klici na pomoč pred 40-timi leti doma na Slovenskem; manjkal je samo še strel v globoki grapi, pa bi bili doma — majhni, preprosti, dobri in odločni kot včasih.

Celo dvorana, ki je bila okrašena v čast naših prvoborcev, je bila tiha, kot da nam hoče povedati veliko skrivnost. Pri glavni mizi je sedel naš predsednik g. France Grum, eden od treh preživelih od prvih 17, ki so takrat ponesli misel svobode v slovenske gozdove. Vsi drugi so padli... Med nami jih je bilo nekaj, ki so sledili tem prvim in jih tudi štejemo med prvorce. Teh je bilo 95, zdaj je živih še 20. V dvorani smo bili tudi drugi, trije rešenci iz kočevskih morišč in drugi, ki smo imeli večjo srečo, da nismo prišli tako blizu smrti.

Vse je pozdravil soborec Milan Dolinar, še posebno prvorce, ki so bili pozornost tega večera.

Za njim je povzel besedo France Grum, ki je govoril o nujnosti upora proti komunističnim partizanom. Stara je že ta zgodba, a vedno lepa, saj je to venec junaških dejanj, ki jih je zahteval čas. V naši zgodbi ni napihovanja in potvorb, kakršne pišejo komunistični kronologi; v njej je volja do življenja, v njej je žarek svobode, po kateri smo hrepeli, zato bo ostala kristalno čista in vsako leto bolj privlačna. Res, leta tonejo kot sonce v večerni zarji in ponosni smo, da jih je že toliko odšlo, mi pa še vedno neustrašeno nosimo prapor svobode in upamo, da po tej strašni noči suženjstva vzide dan resnične svobode, za katero jih je toliko padlo.

Nedelja je bila kot vsako leto posvečena spominu naših padlih. Dolga kolona avtomobilov se je počasi vila po avtocesti iz Clevelanda na Pristavo, kjer se je zbirala velika slovenska družina tistih, ki jim je še sveta misel na pomorjeno mladost in se upajo to tudi na zunaj pokazati. In ta množica je vsako leto večja. Resnice ni mogoče zapreti v bunkerje ali jo zasuti v kraške jame; resnica živi in osvaja, osvaja tudi mladino, kar je bilo zelo vidno v morju narodnih noš, ki so pokrile prostor pred kapelico. In v te žive barve slovenske zavesti in ponosa smo prikorakali domobranci z zastavami in prapori. Tudi letos smo jih nekaj pogrešili, tudi korak ni več prožen kot včasih, a v nas je še vedno odločnost in sila zavesti, ki ne more in ne sme omagati, dokler ni zadoščeno pravici.

Sveto mašo za pomorjene je daroval č. g. Franci Kosem, po maši pa je g. F. Grum spregovoril o začetkih in razvoju našega upora proti tiraniji ter o nujnosti, da ta boj v novih okoliščinah, predvsem z besedo resnice

nadaljujemo, ker „...naša borba zato je sveta,

dokler gruda ni oteta...“, kot smo peli v onih dneh, ko je smrt kosila svojo bogato žetev po naših domovih, cestah in gozdovih.

To je bila naša tiha prisega tudi letos, po toliko letih: v zahvalo našim bratom in sestram za njihovo krvavo žrtev; dokaz zvestobe ideji in trpečemu narodu doma; v opomin tistim, ki so za sladkost krivične oblasti pobili cvet slovenskega rodu in narod tlačijo še zdaj.

In kar je najvažnejše: Vztrajamo že 40 let, stojimo in se ne umaknemo z okopov domovine. Naj bo to slovenska volja do življenja, naj bo samo naša dolžnost ali čudež, katerega se boji vsemogočna Partija, dejstvo je, da upanja še niso ubili in ga nikoli ne bodo, ker z nami je pravica, z nami je Bog.

Hvala vsem, ki to upanje ohranjajo!

Slava Junakom, ki so tej veliki luči prilili svojo kri!

Stane Pleško

NAŠE ROMANJE

(Spominsko romanje v Midland, 12. septembra 1982.)

Tudi letos smo Slovenci od vseh strani Ontaria, Canada, poromali v Midland, k cerkvi, posvečeni kanadskim mučencem. Mi se v prvi vrsti spominjamo mučeništva naših bratov, ki niso umirali pod noži divjih Indijancev, ampak pod streli svojih rodnih bratov — komunistov.

Že precej pred 11. uro so začeli prihajati rojaki in se zbirati na ravni- ci pod cerkvijo, kjer imamo Slovenci svoj spominski križ. Nekaj posebnega je ta kraj. Mrzli kamni z napisi krajev najstrašnejših pokolov govore v srca in nas spominjajo vsega, kar smo tekom let pozabili. To je tista vsakoletna postaja, kjer se za nekaj minut ustavimo in se ozremo nazaj. Nekateri se celo še vprašamo, kje po toliko letih smo in kam gremo. Naše nekdanje geslo: Bog — Narod — Domovina! — spet stopa pred nas in se ne umakne.

Ni dosti takih dni, ki nas vračajo domu, našim mrtvim bratom in trpljenju tistih dni, a kolikor jih je, nas vsi vedno tesneje povezujejo med seboj, s časom in onostranstvom. Morda so temu vzrok resnejši časi ali praznina blagostanja, v katerem se že desetletja valjamo in mehkužimo, ostane pa dejstvo, da se ob takihle dneh zavemo, da smo povsod le tujci in da se domovini nismo nikoli odpovedali. Ob vsakem prazniku je to spoznanje globlje in naša emigrantska družina je vsako leto številnejša. Kakšna ironija! Čim bolj rdeči oblastniki oznanjajo svoj prav, več nas je, ki smo drugačnih misli, ne prisiljeni ali ustrahovani ampak ker smo svobodni v presojanju dejanj enih in drugih.

Spominski del pri Križu je bil kratek a globok, ki je dal vsakemu misliti. Zelo učinkovit je bil govor g. Jamnika, ki je z deli komunističnih oblastnikov dokazal, da je bila komunistična revolucija laž in zločin;

da komunisti nekaj oznanjajo, dejanja pa so čisto nasprotna; da se je Osvobodilna Fronta propagandno borila za svobodo, prinesla pa je suženjstvo poedincem in celemu narodu, katerega zdaj že načrtno hočejo zlit v neko mešanico jugoslovanskega ljudstva. Ljudje so napeto sledili govornikovemu izvajanju. Nekateri, ki bi kje na samem verjetno ne šli mimo teh ugotovitev, so prizadeto gledali v tla; morda se jih bo le kaj prijelo.

Posebno je bilo tudi petje Fantov na vasi, ki so nam s svojimi ubranimi glasovi tudi vrnili čase, ko je bilo hudo in lepo obenem, ker smo znali trpeti, delati, moliti in peti. Še lepše so se odrezali v cerkvi, ko je moški zbor pel pri maši in pete litanije Matere božje po maši. Za spominske maše so moški glasovi najbolj na mestu. Vsem, ki so sodelovali, res iz dna srca: Bog lonaj!

Veličastnosti dneva ne morem opisati bolje kot z besedami, katere sem slišal iz gneče pred cerkvijo: „Če bo v nebesih tako lepo, kot je bilo letos v Midlandu, potem bo res lepo...“

Da. Še lepše pa bo, ko se bodo tudi naši duhovniki v cerkvi ali izven nje upali javno povedati, da je misel na naše pomorjene tista nevidna sila, ki nas vabi na romanje, nas druži v župnijska občestva in pomaga, da nesebično gradimo, kjer mnogi rušijo.

Domobranski banket

Vsakoletni domobranski banket v Torontu postaja že kar posebnost. Osebo sem prepričan, da je to božji blagoslov na priprošnjo tistih, v katerih spomin se zbiramo in že toliko let delamo. Čeprav nas nekateri še vedno napadajo in blatijo, ali bolje rečeno — ta gonja postaja vedno hujša —, domobranski banket privabi vsako leto več rojakov, med katerimi zadnja leta veliko mladine. Najbolj razveseljivo je to, da ti mladi niso samo površni opazovalci, ampak hočejo biti del vsega dogajanja, ker vedo, zakaj starejši ne popustimo. Čim bolj se razmere v domovini slabšajo in je „ljudska oblast“ na vseh področjih javnega življenja samo še dirka po klancu navzdol, tem bolj razumejo naš upor proti komunizmu, in tudi njim samim prehaja v zavest, da je to delo za rešitev slovenskega naroda. Res, vsi niso teh misli, a tisti, ki so, so iz prepričanja, ker mislijo s svojo glavo in so prišli do spoznanja, da propaganda lepo zveni in omamlja le nekaj časa, da sredinci niso drugega kot koristolovci, ki so strup vsake družbe, ideja pa ostane.

Po pozdravu gostov je predsednik Tabora vse navzoče letos takole nagovoril:

Spet smo se zbrali v kar številno družino. Zdi se mi, da nas je vsako leto več, čeprav nas napadajo doma in tudi mnogi med nami nas nimajo preveč radi.

Takile večeri so kakor luč, ki posveti v nov dan, so moralna injekcija,

ki pomaga, da gremo močni naprej. Ko je ob takihle prilikah malo več dela in skrbi, tudi več mislimo na tiste, ki so bili nekoč z nami, pa so morali pasti, da mi živimo. Vem, nekoj bodo spet oživel spomini na junaške pohode, na dolžnost, da smo branili svoje domove in svoje drage, ker nam je to narekovala naša vest in — ker smo hoteli živeti. Režim doma in razni zapeljanci po svetu še danes, še več kot po 37 ali 40 letih ne morejo sprejeti dejstva, da je bila revolucija laž, da so na oblast prišli po krvi in nasilju, in da so narodu prinesli ne svobodo, ampak sužnost, trpljenje, sovraštvo in smrt. Tega se komunisti zavedajo še bolj kot mi, saj je sam Milovan Djilas priznal, da zdaj ni tako prepričan v pravilnost revolucije, kot pa je bil v mladih letih. Isto pridigajo natrpane umobolnice in samomori mladih in starih herojev, ker se enostavno ne morejo otresti teže prelite krvi. Od tod izvirajo tudi nenehni napadi na nas, kajti prihaja dan, ko bo narod zahteval odgovor in kazen za vse zločine.

Kakšna razlika je med nami in „zmagovalci“ doma? Res, težak je spomin na pobito mladost... in ponosni smo nanje; lahka pa je misel, da smo v tem pravičnem boju storili svojo dolžnost. Ta dolžnost nas še vedno veže, po Kočevskem Rogu še bolj kot poprej, zato se zbiramo in pričamo resnico, in to bomo nadaljevali, dokler pravici ne bo zadoščeno. Prav zaradi tega sem vesel tako lepe udeležbe in podpore in se vsem in vsakemu posebej za to zahvaljujem, kajti odbor ali nekaj ljudi kaj pomeni samo takrat, če ima za seboj ljudi, ki skupaj kličejo: **ŠE SMO IN NI NAS STRAH! HOČEMO IN ZAHTEVAMO PRAVICO IN DOKLER JE NE DOSEŽEMO, BOMO TRN V VESTI TISTI, KI SO NAM JO UKRADLI!** Če pa je kdo med nami, ki ni prišel iz najboljšega namena, naj tudi pove svojim, kaj je videl in slišal. Tudi on naj govori resnico...

Hvala lepa!

12. obletnica blagoslovitve Zavetišča dr. Gr. Rožmana

Letos smo obhajali obletnico 29. avgusta 1982 kot običajno v Zavetišču.

Dnevi okrog svete Rozalije so v Argentini navadno deževni; — tako je tudi izgledalo, da nam bo dež letos pokvaril to našo vsakoletno slavo. Toda po deževni soboti se je za nedeljo vreme zboljšalo tako, da smo imeli lepo, sončno nedeljo.

Ob 11,30 uri je daroval sv. mašo *msgr. Anton Orehar*. Slovesnost sv. maše je dvignilo ljudsko petje, ki ga je na harmoniju spremljal kot običajno g. *Štefan Drenšek*. *Msgr. Orehar* je pri pridigi poudaril važnost zavetišča, izrekel zahvalo ljudem, ki ga podpirajo, in zavetiščnemu odboru, ki ga vodi. Same zavetiščnike pa je opozoril, da naj bodo hvaležni, da svoja zadnja leta lahko preživijo v božjem miru in slovenskem okolju.

Po končani sv. maši je bila kratka proslava. Mladinski oktet iz San Martina je pod vodstvom dirigenta *Roka Finka* dovršeno zapel: „Rož, Podjuna, Zila“ — „Pesem o Rojstvu“ in „Nocoj pa oh nocoj“; nato je sledila deklamacija gđc. Pavlinke Korošec in Marka Malovrha in končno je spregovoril *lic. Ivan Korošec*. V svojem govoru je poudaril veliko delo, ki se je dosedaj naredilo za to ustanovo, ter važnost zavetišča za vse naše slovenske rojake. Svoj govor je zaključil z besedami: „Vse naše delo za to socialno ustanovo je akt dobrote in ljubezni — je ljubezen, brat, bratu!“

Okrog ene popoldne smo posedli k mizam za kosilo. Obisk je bil zadovoljiv, saj je bilo plačanih 118 kosil.

Ne bomo se zahvalili vsem, ki so s svojim delom pripomogli k uspehu te proslave — pač pa se bomo zahvalili le nekaterim: v prvi vrsti prijatelju Francu Ovničku za podarjeno rejeno živinče, gospem za podarjene torte: Žgajnar — Zakrajšek in Zupanovi, gđc. Francki za prvovrstne krofe, Miklavcu za „Miklavčeve krvavice“ in gospem v kuhinji ter dekletom za točno postrežbo. Vsem za vse hvala!

S to prireditvijo se je zopet zbralo nekaj denarja, s katerim bo omogočeno nadaljnje delo pri dograditvi stavbe Zavetišča.

Hvala vsem in na zopetno snidenje prihodnjic!

NAŠI MRTVI

Nepričakovano nas je zapustil 31. oktobra 1982 prof. Vinko Logar.

Pokojni je bil aktiven član slovenske emigracije v Argentini, saj je sodeloval pri številnih slovenskih ustanovah. Posebno zahvalo je njemu dolžno Zavetišče dr. Gr. Rožmana, ker je on veliko pripomogel pri oblasteh, da je Zavetišče dobilo uradno priznanje „registracijo“. Kot ustanovni član in večletni odbornik je pridobival nove člane in zbiral prostovoljne prispevke.

Bil je naročnik skoraj vseh slovenskih publikacij — tudi borčevske revije Tabor.

Pokojnega prof. Vinka, ki je dočakal 69 let, bomo ohranili v lepem spominu.

V starosti 84 let je umrla v Villa Ballester 12. decembra 1982 gospa Alojzija Rezelj.

Pokojna gospa je bila soproga sodnika Jožeta Rezelja v Novem mestu, ki se je v času državljanske vojske tudi pridružil domobrancem in je bil častnik v sodnem oddelku slovenskega domobranstva.

Po končani vojni se je družina Rezelj umaknila na Koroško, nato v Italijo, odkoder so emigrirali v Argentino. Kmalu po prihodu v Argentino je bil sodnik Rezelj eden od prvih, ki so umrli v emigraciji in to že l. 1950, star šele 50 let. Gospa Rezelj je tako postala vdova s tremi nedo-

raslimi otroki, ki so kljub izgubi očeta prišli do svojih poklicev in si ustvarili svoje družine in domove.

Gospa Rezelj je ostala zvesta svoji Dolenjski in domobranski ideji do svoje smrti in je rada obiskovala slovenske prireditve ter brala slovensko časopisje — tudi Tabor ji je bil pri srcu.

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Žalujemo naše sožalje!

Prijatelju Janezu Grebencu v spomin

Ne najdem besede, da bi opisal občutek, ki ga imam v srcu, ko se poslavljam od Tebe. Grenkoba, žalost, vse to mi je pred očmi, ko se vprašam, zakaj Te je Bog poklical od nas, ko si bil tako idealistično aktiven, ko si bil še vedno, kljub svojim visokim letom, pripravljen delati za lepšo bodočnost našega naroda. Narodni dom, kapelica Sv. Gregorja v Hamiltonu in Slovenski Park so spomeniki Tvojega neumornega dela. Samo večni Bog ve, koliko ur si Ti dal za slovensko skupnost.

Naše glasilo TABOR je bilo odprto na enaindvajseti strani, kjer je članek „Begunci“, ko Te je Bog poklical k sebi. Tvoj najmlajši sin Peter Te je našel na vrtu za hišo. Da, bil si begunec, zapustiti si moral lepo ribniško dolino,

ker si vedel, da zaradi svojega prepričanja in katoliške zavesti ne boš mogel živeti pod rdečo zvezdo. Zapustil si svoj lepi dom, domačijo in se podal v begunstvo, ker nisi hotel kloniti pred tujo tiranijo. Ponosen Slovenec, zvest narodu in katoliškim idealom, si se maja meseca 1945. leta pridružil tisočem in postal begunec v tuji deželi.

Tvoji sinovi, šest jih je, ki so Te danes ponesli na tej Tvoji zadnji zemeljski poti, so vsi zrastli v svobodni deželi Kanadi. Rad bi potrosil peščico slovenske zemlje po Tvoji krsti, pa je nimam; ali naše misli in naše solze Te bodo spremljale, ko se boš srečal z bratom Lojzetom, domobranskim zdravnikom, ki je v Teharjih položil svoje življenje na oltar domovine.

Počivaj v miru, dragi Janez, naj Ti bo kanadska zemlja rahla, Tvoj spomin bo za vedno ostal med nami.

Tvoj prijatelj

Ivan

Po težki, neozdravljivi bolezni je preminul soborec Simon Rajer 15. decembra 1982 na svojem domu v Moronu (Bs. As.), star šele 59 let.

Ko se je ustanovilo slovensko domobranstvo je pokojni Simon kot študent takoj stopil v njihove vrste v Novem mestu. Zaradi znanja jezikov je bil dodeljen poveljstvu Novomeške bojne skupine, kjer je ostal ves čas.

Po naključju je ostal živ, najprej na Koroškem, nato v Italiji in je od tam emigriral v Argentino, kjer si je ustvaril svoj dom. Po nekaj letih državne službe se je osamosvojil in odprl svojo lastno potovalno agencijo „Emona“ in je bil poleg tega še uradni prevajalec. S svojo vestnostjo in poštenostjo je imel med rojaki velik ugled.

Pokojnemu domobrancu Novomeške skupine je društvo Tabor dalo na krsto šopek cvetja s slovenskim trakom.

Ohranili ga bomo v častnem spominu — naj mu bo lahko tuja zemlja.

Družini Rajer naše iskreno sožalje!

22. decembra 1982 je po daljši bolezni umrl v Haedo (Bs. As.) Goddec Anton.

Pokojni je dočakal 73 let in je bil doma iz Grosuplja.

Ves čas je bil naročnik Tabora.

Žalujočim naše globoko sožalje!

MNENJA IN VRENJA

Jože Komidar: *THE GLIMMER OF HOPE* *A documented account of the Revolution* *in Slovenia 1941-45 - Oak Flats, Australia,* *1981, pp. 93.*

Oktobra 1981 je v Avstraliji izšla v angleščini pisana knjiga bivšega domobranca Rupnikovega udarnega bataljona *Jožeta Komidarja* pod naslovom „*The Glimmer of Hope*“, ki bi ga bilo mogoče še najbolj posrečeno posloveniti kot „*Žarek upanja*“. V podnaslovu pisec pravi, da je knjiga dokumentiran prikaz revolucije v Sloveniji 1941-45. Posvetil jo je 12.000 po vojni pobitim slovenskim domobrancem.

Po izidu knjig „*The Orchard*“ Dorota Sluge in „*Slovenia, the Land of my Joy and my Sorrow*“ Rev. Mirka Kozine smo s pričujočo knjigo tako v kratkem razdobju doživeli še novo lepo presenečenje. To tem bolj ker se pisec sam v uvodu predstavi, da je njegov „jezik preprost, ne toliko zaradi lahkega branja, temveč zato ker samo tako zna pisati“. Prav v tem pa je tudi obsežno bistvo odlike te knjige.

Teh strani lično opremljene drobne knjige velikemu svetu namreč ni namenil kdo izmed naših izobražencev, temveč preprost kmečki fant iz prelepe Loške doline. Ne spušča se torej v nikakšno visokodoneče besediče.

nje in ideološko-politično modrovanje. V preprostem, pa zato tem bolj toplo prepričljivem pripovedovanju zlije na strani svoja doživetja bojevnika v obrambi slovenskega poštenja pred navalom perfidne svetovne komunistične zarote v najtežji dobi našega žitja.

V njegovem pripovedovanju se v vseh odtenkih zrcali tragična usoda Slovence tiste dobe. Tem bolj neposredno se bodo ob knjigi kot v zrcalu videli še preživeli piščevi sobojevniki, ki jih je Jože Komidar tako prepričljivo predstavil velikemu svetu sedaj tudi v daljni Avstraliji.

Tako torej naša resnica navzlic zaroti molka okoli naše tragedije po termitskem delovanju nezadržno prodira v veliki svet in spodjeda temelje grmadi laži o komunistični „osvobodilni fronti“ na Slovenskem. In ne samo na Slovenskem!

Lična knjiga je na hrbtni strani platnic opremljena z zelo posrečeno skico Slovenije v srcu Evrope, kjer je droben narod dal zgled in pokazal pot vsemu svobodoljubnemu človeštvu, in z vrsto dokumentarnih posnetkov med tekstom, kar vse jo dela le še bolj sprejemljivo.

Ne samo preživeli domobranski bojevniki, temveč vsi Slovenci po svetu in nezastrupljena večina rojakov v domovini morajo biti domobrancu Jožetu Komidaru hvaležni za trud, ki mu ga poplačuje topel sprejem knjige v Avstraliji.

P i k a .

PREJELI SMO

THE SOUTH SLAV JOURNAL — Vol. 5 Nr. 1, Spring 1982. — 7 Chesterford Gardens, London NW3 7 DD — Editorial Board: N. Marčetić MA, U. Loring MA, Dr. L. Sirc, M. Davies ALA, Z. Antić. — CONTENTS: News. Viewpoints: Peter Wiles, Kosovo; The View from Tirana. Dragutin Nikolić, Albanians and the Question of Kosovo. — Features: Stephen Clissold, Kopinić, the Comintern and the Kerestinec Affair. (Opozarjamo na ta prispevek!) Franz Pomeranz, Joyce in Montenegro. Walter R. Roberts, Tito — from Legend to History. — Documents: Archbishop Stepinac's Memorandum to the Poglavnik regarding Conversions. Richard Patee's Letter to S. D. Bosnitch. Vladimir Dedijer's Letter to Vladimir Bakarić (!) Press Conference at the Republican Secretariat of Internal Affairs of Serbia. — Balkans Report: Patrick Moore, Dimitrov's Balkan Legacy; The Case of the Vanished Bulgarians. Letters to the Editor: John Burnip, Franz Pomeranz, Miloš Vauhanik. — Book Review: Nigel West, M15-British Security Service Operations 1909—1945, by George Hill. Jakov Blažević, Svjedočanstva Revolucionarna, by Stephen Clissold, Ian Greig, They Mean What They Say-Soviet Statements on Ideology; Foreign Policy and Use of Military Force, by John Hadley. Brian Grozier, The Price of Peace-A Plain Main's Guide to Current Defence Issues, by John Hadley. Die Erinnerungen

Edmund Glaises von Horstenau, by Christoph Heu. — Periodical Review. (Zopet omenjen Tabor!) — Notes on Contributors. — Books and Periodicals Received. Subscription for 1982: \$ 23.— Ker je vsaka številka novo presenečenje, opravimo samo svoje dolžnost, da časopis brez pridržkov priporočamo.

THE SOUTH SLAV JOURNAL, Summer 1982, Vol. 5, No. 2: 7 Chesterford Gardens, London NW3 7DD. Editorial Board: N. Marčetić MA, U. Loring MA, Dr. L. Sirc, M. Davis ALA, Z. Antić. — Subscription for 1982 (air mail) \$ 23.—

CONTENTS: — In Memoriam (Stephen Clissold, MA, OBE). — News. — Viewpoints: Slavko Bjelajac, General Simović's Note on Salonica. George Grica, The Corfu Conference of 1917. — Features: A. Ross-Johnson, Impressions of Post-Tito Yugoslavia; A Trip Report, John Burnip, Anglo-Bulgarian Symposium London, July 1982. Ljubo Sirc, Among the Liberators. M. Sudjić, When Yugoslavia Stood Alone. — Documents: The Edvard Kocbek Interview. The September 22, 1941 Resolution of the Mostar Moslems. A United Front — by Mr. Krnjević. — Balkans Report: Patrick Moore, The Balkan Diplomatic Scene, June-August 1982. — Letters to the Editor. — Book Reviews: Neca Jovanov: Radnički štrajkovi u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji od 1958 do 1969, by John B. Allcock. — Dušan Biber: Tito-Churchill, Strogo Tajno, by Elisabeth Barker. — Smail Balić: Kultura Bošnjaka, Muslimanska Komponenta, by Charles Barlett. — Edvard Kardelj: Democracy and Socialism, by Michael Connock. — Wolf Dietrich Behschnitt: Nationalismus bei Serben und Kroaten 1830—1914. Wolfgang Kessler: Politik, Kultur und Gesellschaft in Kroatien und Slawonien in der ersten Hälfte des 19 Jahrhunderts. Slobodan Stanković: Titos Erbe; Die Hypothek der Alten Richtungskämpfe Ideologischer und Nationaler Fraktionen — all by Sir Duncan Wilson. — Periodical Reviews: (Ocenjenih je 59 časopisov in revij — med njimi zopet naš „Tabor“). Svoje mesto zavzema Ulick Loring: From Chalcedon to the Gulag; Christianity between East and West. — Notes on Contributors (Predstavljenih je 12 sodelavcev tega zvezka). — Books and Periodicals Received. — Tega nedvomno najboljšega strokovnega časopisa se ne bomo nikdar naveličali toplo priporočati vsem, ki so jim problemi jugo-vzhodne Evrope, vključno s Slovenijo, pri srcu.

.....

Naročnikom "Tabora" v Argentini:

Opozarjamo naročnike "Tabora" v Argentini, da je za letošnje leto zvišana naročnina na 200.000 pesov.

Uprava "Tabora"

.....

Spoštovano uredništvo „Tabor“a!

Kadar nekdo napiše pismo, pomeni, da po njem želi govoriti s prijateljem, znancem ali s kom drugim...

Tokrat sem sklenil napisati nekaj misli v zvezi s knjigo "Slovenia, land of my joy and my sorrow", ki je izšla izpod peresa rev. M. Kozine.

Moje znanje angleščine je nezadostno, da bi mogel dobro razumeti; je pač napisana v Shakespearovem jeziku, ne v Cow-boyskem, kakršnega sem poslušal v filmih iz Far-Westu.

O vrednosti te knjige sem bral iz ocen, ki sta jih napisala pisatelj Dr. St. Kociper in M. Javornik. Oba sta se o njej pohvalno izrekla; zato ni nobenega dvoma o kakovosti njene vsebine.

Šele sedaj, ko v poglavjih izhaja na straneh Tabora v slovenščini, dojemam njen pravi pomen in razumem, da je Rev. M. Kozina pisatelj našega časa, ki pojmuje zgodovino kot objektivno znanost, ki se oslanja na neovrgljiva dejstva naše polpreteklosti.

Toda, če je ta knjiga zanimiva za slovenskega bralca, ki je sam okusil vse bridkosti tuje okupacije in komunistične revolucije na Slovenskem, mora napraviti še mnogo globlji vtis na ameriškega čitatelja, ki je komaj imel opravka s komunizmom daleč izven meja Amerike, v Koreji, Vietnamu in drugje po svetu.

Pisatelj Rev. Kozina Amerikancu prikaže Slovenca v tako živi podobi v ognju komunistične revolucije in tuje okupacije doma, kot to dosedaj še ni nihče storil.

Končno naj zapadni svet spozna, da smo tudi Slovenci del njega in celo sodediši njegove krščanske kulture. Žal smo Slovenci za ta zapadni svet v preteklosti zastonj prelivali našo kri, se zastonj oblačili v naše narodne noše, da bi mu zbudili sočutje do nas, saj nas je prav ta svet za vsa naša prizadevanja v njegov prid oropal naše svobode, naše zemlje in naših življenj ter nas končno pahnil v ječo komunizma.

Od nas vseh je odvisno, ako hočemo v bodočem času prenehati — prekiniti z burko, ki je menda stara že tisoč let, le tako bomo mogli postati narodu sinovi — nikomur hlapci!

Lepo pozdravlja

N. F.

Od 1. 10. 82. do 15. 12. 1982.

ZA ZAVETIŠČE:

v pesih:

Matevžič Janez (Oktober) .	1.000.000
„Química Hogar“ čist. mat.	2.000.000
N. N., San Martín	40.000
N. N., Bariloche	60.000
Slavič Franc	500.000
Dr. Žužek Anton	16.000
Avguštin Tone	20.000
Jerovčič Marija	1.000.000
Matevžič Janez (Novem.) .	1.000.000
Filipič Marjan	220.000
N. N., Ramos Mejía	1.000.000
Kržišnik Jože ml.	16.000
Vodnik Matevž	100.000
Tekavec Ciril	16.000
Tomaževič Jože	100.000
Matevžič Janez (December)	1.000.000
Cerkv. nabirka pri sv. maši,	
ki jo je daroval nadškof	
Dr. Alojzij Šuštar v Zave-	
tišču 2. 11. 1982.	1.311.000
Cerkv. nabirka pri sv. ma-	
ši v Zavetišču 5. 12. 1982.	
Rev. J. Škerbec	295.000
„Miklavžev štant“ 5. 12.	
1982. v Zavetišču	2.030.000
Dobiček pri kosilu 5. 12. 82.	5.319.500
V spomin na pok. <i>Innoc. Gullenti</i> :	
Inž. Matičič — družina ..	300.000
V spomin na pok. <i>prof. V. Logarja</i> :	
Odborniki Zavetišča	390.000
Blejec Ema	100.000
V spomin na padle in pobite	
<i>domobrance 24. čete</i> :	
Buda Stane	300.000
V spomin na pok. Fr. Šuljana:	
Rupnik Emilija	7.358.300
V spomin na pok. <i>iz družine Cof</i> :	
Cof Emil	100.000

V spomin na pok. *Dr. St. Zupana*:

Pangos Marija 500.000

V spomin na pok. *go. Alojzijo Rezelj*:

Inž. Matičič — družina ... 200.000

v dolarjih:

V spomin na pok. *Dr. St. Zupana*:

Dr. Anton Komotar 50

V spomin na pok. *Poldeta Laha*:

Zajec Milan 10

Daroval:

Hren France, Cleveland .. 15

TISKOVI SKLAD TABOR:

v pesih:

Razinger Blaž	80.000
Starič Janez	20.000
Krajnik Anton	20.000
N. N., Bariloche	60.000
Prodaja knjig	400.000
Dolenc Francka	20.000
Tekavec Ciril	20.000
Radoš Martin	20.000
Fabjančič Anatol	20.000
N. N., San Martin	40.000
Jagodic Florjan	20.000
Zupan Herman st.	20.000
Zupan Herman ml.	20.000
Škerlj Stane	20.000
Pergar Franc	20.000
Miklave Franc	20.000
Artač Viktor	120.000
Kržišnik Jože	70.000

v dolarjih:

Kukovica Jože	3
Koritnik France	6
Jarc Lado	7
Mejač Franjo	3
Petkovšek Vinko ....K...	10

SOCIALNI SKLAD TABOR:

Jakše Janez	60
Turk Janez	200
Tavčar Nace — družina (+	
Jožeta Znidaršiča)	10

Sladič Jože (†Jenny Lavše)	24	Koritnik France	10
Na družabnem večeru: Mi-		Jarc Lado	8
za 20 († J. Lebnom) ...	30	Mejač Franjo	3
štepec Slavko	10	V spomin na <i>pok. J. Grebencu</i> :	
Omahen Polde	10	Palčič Ivan	10
Vrhovnik Vinko	10	Matković Martin	8
Kukovica Jože	5	Petkovšek Vinko, Montreal	30

V S E B I N A

Año de nuestro orgullo	1
Leto našega ponosa	2
Nadškof dr. Alojzij Šuštar v Zavetišču dr. Gr. Rožmana	3
Jesenska (D. O. Jeruc)	4
Zločini UDBE v tujini (B. R.)	5
Kje je rešitev? (L. Jamnik)	9
Naši možje	13
Tema ra razmišljanje	17
Za zgodovino slovenskih oddaj vaticanskega radia	20
Iz društev	22
Naši mrtvi	27
Mnenja in vrenja	29
Prejeli smo	30
Iz pisem	32
Darovali so	III
„Slovenija, dežela moje radosti in moje bolečine,“ rev. Mirko Kozina	64

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 192.204.